

1 ולא ברכתי לפני כהן בסעודה, ולא אכלתי מבהמה שלא הורטו
2 מתנותיה הורע הלחיים והקיבה וניתנו לכהן, דאמר רבי יצחק אמר
3 רבי יוחנן, אסור לאכול מבהמה שלא הורטו מתנותיה, ואמר רבי
4 יצחק כל האוכל מבהמה שלא הורטו מתנותיה, כאלו אוכל מקלים,
5 ולית הלכתא בנותיה אלא מותר, ואף על פי כן החמיר רבי פרידא
6 שלא לאכול ממנה.
7 הגמרא דנה בדברי רבי פרידא: מה שאמר ולא ברכתי לפני כהן,
8 משמע שעשה כך בכל כהן ואף עם הארץ. מקשה הגמרא:
9 למיטרא הפעליותא היא - וכי דבר טוב עשה, והא אמר רבי יוחנן,
10 כל תלמיד חכם ששקרהו אחר לפניו, אפילו אם הוא כהן גדול אך
11 הוא עם הארץ, אותו תלמיד חכם חייב סתתה על שהקדים העם
12 הארץ לפניו, שנאמר (משלי ח לו) 'כל משנאי אהבו מות', אל תקרי
13 'משנאי' אלא 'משנאי', שגורמים לאנשים לשנאו, ותלמיד חכם זה
14 שמקדים עם הארץ לברכה נחשב משנאי, שהרואה תלמיד חכם
15 שפל לפני עם הארץ אומר שאין הנאה מן התורה.
16 מתרצת הגמרא: כי קאמר יהוה שלא ברכ לפני כהן היינו באופן
17 שהוא והכהן שזין ששניהם תלמידי חכמים, וחדש שהקדימו אף
18 שרבי פרידא דיה גדול ממנו בתורה.
19 חכם נוסף שנשאל על אריכות ימיו: שאלו תלמידיו את רבי נחוניא
20 בן הקנה, בפה הארכת ימים. אמר להם, מימי לא נתפכתי בקלון
21 [-בזיון] חברי, כלומר שלא רציתי להתכבד על ידי שחברי יתבוהו,
22 ולא עלתה על ספתי קללת חברי, כלומר, לא עליתי על מיטתי
23 לישון לפני שמחלתי לחברי על קללתו או צער שציערני, וזתרון
24 במוני הייתי.
25 הגמרא מבארת דברי רבי נחוניא: מה שאמר לא נתפכתי בקלון
26 חברי, כוונתו כי הא - כפי מעשה שהיה, דרב הונא דרי קרא
27 אכתפיה - נשא כלי חפירה על כתפו, ואתא רב הונא בר תיילאי וקא
28 דרי טיניה - ונטלו ממנו לכבודו, ונשאו הוא על כתפו. אמר ליה רב
29 הונא, אי רגילת דדרית בקאתך - שגם בעירך נושא אתה משאות
30 כאלו, דרי - שא משא זה, ואי לא, אתיין קמי אגא בולותא דידך -
31 להתכבד בבזיון לא ניהא לי. ומה שאמר 'ולא עלתה על ספתי'
32 קללת חברי, כוונתו כי הא, דפר וזטרך בי הנה סליק לפוריייה -
33 כשעלה למיטתו לישון, אפר, שרי ליה לכל סאן דצערן - כל מי
34 שציערני מחול לו. ומה שאמר וזתרון במוני הייתי, כוונתו כאיוב,
35 דאמר מר, איוב וזתרון במוני הוה, בכך שהיה מניח פרושה לחניני
36 במונייה אף שקנה דבר ששזה פחות מפרוטה.
37 חכם נוסף שנשאל על אריכות ימיו: שאל רבי עקיבא את רבי נחוניא
38 הגדול, (אמר לו) בפה הארכת ימים. אתו נוןי - משרתי רבי
39 נחוניא, שחשבו שרבי עקיבא קץ בחיי רבי נחוניא, וקא פחו ליה -
40 והכוזו על שאלתו. ברח רבי עקיבא מפניהם, וסליק ותיב ארישא
41 דדיקלא - בראש דקל, ואמר ליה לרבי נחוניא, רבי, נאמר בפסוק
42 (במדבר כח ד) 'את הכבש אחד תעשה בבקר', וקשה, אם נאמר 'כבש'
43 לפה נאמר אהד', הרי 'כבש' סתם משמע אחד, ומדוע צריך לפרש
44 זאת. כששמע זאת רבי נחוניא אפר להו - למשרתי על רבי
45 עקיבא, צורבא סדרבנן הוא, שקבוחו, שלא קץ בחיי אלא ביקש
46 ללמוד דרכי חיים. אפר ליה רבי נחוניא תשובה לשאלתו, הכוונה
47 ב'אהד' שצריך להקריב לתמיד כבש סיוהד שקעדרו. ועוד אפר ליה
48 רבי נחוניא תשובה לשאלתו במה האריך ימים, מימי לא קבלתי
49 מתנות, ולא עסקתי על סודתי לגמול רע למו שציערני, וזתרון
50 במוני הייתי.
51 הגמרא מבארת את דבריו: מה שאמר לא קבלתי מתנות, כוונתו
52 כי הא, דרבי אלעזר כי הוה משדרי ליה - שולחים לו מתנות מפי
53 נשיאת, לא הוה שקיל מתנות אלו, ואף כי הוה מוסיף ליה לסעוד
54 אצלם לא הוה אזיל, אפר להו, וכי לא ניהא לכו דאחיה, דכתיב
55 (משלי טו כב) 'שונא מתנות יתה', ואם אקבל מתנות יתקצרו חיי. ולכן
56 גם רבי נחוניא הקפיד על כך.
57 מעשה נוסף בענין זה: רבי ירמיהו הוה משדרי ליה מתנות מפי
58 נשיאת, לא הוה שקיל מן הטעם האמור, אך כי הוה מוסיף ליה
59 לסעוד אזיל, ואמר לבאר מעשהו, אתיין קמי דסתין קרי בי -

60 מתכבדים הם בבואי לסעוד עמם, וזו הנאה שלהם ואינה מתנה
61 עבורי.
62 הגמרא ממשיכה לבאר את דברי רבי נחוניא: מה שאמר רבי
63 נחוניא 'ולא עסקתי על סודתי', כוונתו כפי דאמר רבא, כל המעביר
64 על סודותיו שאינו מדקדק למדוד למצעריו כמידתם, מעבירין ספנו
65 כל פשעיו ואין מידת הדין מדקדקת אחר פשעיו, אלא מניחתם
66 ומסתלקת, שנאמר (מכה י ז) 'נושא עון ועובר על פשע, ודורשים,
67 למי נושא עון ואינו מדקדק עמו, למי שעובר על פשע של חברו
68 שאינו מדקדק עמו עליו.
69 חכם נוסף שנשאל על אריכות ימיו: שאל רבי את רבי יהושע בן
70 קרח, בפה הארכת ימים. אפר לו רבי יהושע, וכי קצת בתי שאתה
71 שואלני זאת. אפר לו, רבי, טעם אריכות ימך תורה היא, וללמוד
72 אותה אני צריך, שיתכן שאף אני אוכל לקיימה. אפר לו, מימי לא
73 נסתפקתי בדמות אדם רשע, דאמר רבי יוחנן אסור לאדם להסתפל
74 בצלם דמות אדם רשע, שנאמר שאלישע אמר ליהורם (מלכים ב ג יד)
75 'לולא] לולא] פני יהושפט סלה יהודה אני נושא אם אביט אליך
76 ואם אראך', ומבואר שאלישע לא הביט בפני יהורם הרשע.
77 מוסיפה הגמרא: רבי אלעזר אפר, המביט בפני רשע עיניו כהות
78 [-נחלשות] כלומר ראייתו נחלשת, שנאמר (בראשית כ א) 'וידי כי יקן
79 יצחק ותבניתו עיניו טראות', ומתיבת 'מראות' המיותרת למדים,
80 שכהיית עיניו היתה מחמת הראות, דהיינו טשום דאסתפל בעשו
81 הרשע.
82 מקשה הגמרא: וכי הא נרמא ליה ליצחק שכחו עיניו, והאמר רבי
83 יצחק, לעולם אל תהי קללת הדיוס קלה בעיניו, שחרי אביטלך קלל
84 את שרה בכהיית עינים, ונתקנים בןרעה, שנאמר בדברי אבימלך
85 (שם כ ט) 'הנה הוא לך בסות עינים', אל תקרי 'בסות' אלא 'בסיית
86 עינים', שקללה שתהא כסויית עינים שאינה רואה, ומקללה זו כהו
87 עיני יצחק. מתרצת הגמרא: הא והא נרמא ליה - גם ההבטה בפני
88 עשיו וגם קללת אבימלך גרמו לכך.
89 מקור נוסף שהבטה בפני רשע אסורה: רבא אפר, למדים זאת
90 מהבא, שנאמר (משלי יח ד) 'שאת פני רשע לא טוב', ודורשים
91 שראיית פני רשע אינה דבר טוב.
92 מעשה נוסף בין רבי לרבי יהושע בן קרח בענין אריכות ימים:
93 בשעת פטירתו של רבי יהושע בן קרח אפר לו [רבי], ברכני. אפר
94 לו, יהי רצון שתגיע לחצי ימי. אמר לו רבי, ולכוהו - לכל ימך לא
95 אניע, מדוע אינך מברכני בכך. אפר לו, וכי הפאים אתריך בהפה
96 ירעו, כלומר, הרי נשיא אתה, ואם תאריך ימים לא יטלו בניך
97 גדולתך וכל ימיהם יהיו הדיוטות.
98 עוד בענין הסתכלות באדם רשע שהוזכר לעיל: אבהו בר איהי
99 ומניסן בר איהי, חד אפר, תיתי לי - ישולם שכרי על דלא אסתכלי
100 בכותי. וחד אפר, תיתי לי על דלא עבדי שותפות בהדי בותי.
101 חכם נוסף שנשאל על אריכות ימיו: שאלו תלמידיו את רבי ירמיהו,
102 בפה הארכת ימים. אפר להם, מימי לא הקפדתי אף בתוך ביתי, ולא
103 צעדתי בפני מי שגדול ספני, ולא הרהרתי בדברי תורה במקבואות
104 הסטונפות, ולא הלכתי ארבע אמות בלא לימוד תורה וכלא תפילין,
105 ולא ישנתי בבית הסדרש לא שינת קבע ואף לא שינת עראי
106 המותרת שם, ולא ששתי בתקלת הבירי אף ששמח מחמת הנאתו
107 ולא מחמת תקלת חברו, ולא קראתי לחבירי (בחניכתי) [בחקינתו]
108 - כינוי שמו לגנאי, ואמרי לה שאמר שלא קרא לחבירו אף
109 [בחניכתי] [בחקינתו] - כינוי שמו בכינוי גנאי המקובל במשפחתו.

משנה

110 במשנה הקודמת נתבאר, שלרבי יהודה רק המוכר בית הכנסת
111 לשם חצר מותר להשתמש בו לחולין, ובמשנה זו מוסיף רבי יהודה
112 חומרא נוספת בדיני בית הכנסת: ועוד אפר רבי יהודה, אף בית
113 הכנסת שחרב קדוש בקדושת בית הכנסת, ולכן אין מספדין בתוכו
114 למת, ואין מספילין [-טוים ומותרים] בתוכו הקלים ושאר מלאכות
115 חול, ואין פורשין לתוכו מצודות לצוד חיות ועופות, ואין שוקטין
116 על גני פירות לייבשם, ואין עושין אותו קשנדרא - מעבר לקצר

ביאור בדרך אפשר

1 עם הקב"ה, היינו, שכל אחד מישראל בפרט וכל בני
 2 ישראל ככלל יתאחדו עם הקב"ה, ועד לאחדות פזו שלא
 3 שייך כלל לחלק ביניהם⁸² כי נעשו למציאות אחת ממש.
 4 ועל ידי מעשינו ועבודתנו⁸³ בכל הנזכר לעיל, ובאופן
 5 שפנצ'לים את האוצרות האוצר
 6 של יראת שמים וכל הכוחות הנדרשים
 7 שנותן מלך מלכי המלכים
 8 הקב"ה לכל אחד מישראל
 9 שהוא חלק מצבאות הו',
 10 והוא כל אחד מבני ישראל ממלא
 11 את תפקידו ומנצח המלחמה
 12 על ידי האוצרות כו' שהם
 13 הנתינת כוח לניצחון, אזי באה
 14 הגאולה האמיתית והשלימה,
 15 שאז עם ברא הגאולה יקויים
 16 היעוד האמור בנבואת ישעיה
 17 ונגלה כבוד הו' וראו כל
 18 פשר יחדיו כי פי הו'
 19 דבר⁸⁴, שזהו גילוי האלוקות
 20 בעולם לעתיד לבוא, גילוי שיראה
 21 לכולם ענין דבאתי לגני
 22 לגנוני, למקום שהיה עיקרי
 23 בתחילה, גילוי אלוקות בעולם כמו
 24 שהיה בתחילת הבריאה שזהו
 25 דוקא בעולם הזה התחתון
 26 שאין תחתון למטה הימנו,
 27 ובעיקר וגילוי האלוקות אמנם יהיה
 28 בכל העולם אבל בעיקר ובמיוחד
 29 בבית המקדש, בארץ
 30 הקודש, שהקשר המיוחד של ארץ

ביאור בדרך אפשר

31 ישראל לאלוקות מבואר בכתוב ארץ אשר גו' תמיד עיני ה'
 32 אלקיד בה מרשית השנה ועד אחרית שנה⁸⁵. ואין ענין
 33 יוצא מידי פשוטו, שבקרוב ממש הולכים כל בני ישראל
 34 לארץ הקודש, נשמות בגופים, בנערינו ובזקנינו גו' בכנינו
 35 ובבנותינו⁸⁶, היינו כל בני ישראל
 36 כולם, וכספם וזהבם אתם⁸⁷
 37 ברוחניות⁸⁸ היינו אהבת ה' ויראת
 38 ה' (כמבואר ב"תורה אור": "אהבה
 39 ויראה... שהוא בחינת כסף וזהב. כסף
 40 מלשון נכסף נכספת [לשון תשוקה]
 41 דהיינו בחינת אהבה. וזהב מצפון יאתה
 42 שהוא [צד צפון] בחינת שמאל שהוא
 43 בחינת יראה"), ביחד עם כספם
 44 וזהבם אתם בגשמיות - בני
 45 בנים חיי בריאות ומזוני פרנסה
 46 רוחי בריווח, ובשמחת עולם
 47 שמחה נצחית על ראשם⁸⁹, כלשון
 48 הכתוב בנבואת ישעיה בגאולה
 49 האמיתית והשלימה על ידי
 50 משיח צדקנו, ובמהרה
 51 בימינו ממש.

16 ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיד בה מרשית השנה ועד אחרית שנה⁸⁵.
 17 ואין ענין יוצא מידי פשוטו, שבקרוב ממש הולכים כל בני ישראל לארץ
 18 הקודש, נשמות בגופים, בנערינו ובזקנינו גו' בכנינו ובבנותינו⁸⁶, וכספם
 19 וזהבם אתם⁸⁷ ברוחניות⁸⁸, ביחד עם כספם וזהבם אתם בגשמיות - בני
 20 ומזוני רוחי, ובשמחת עולם על ראשם⁸⁹, בגאולה האמיתית והשלימה על
 ידי משיח צדקנו, ובמהרה בימינו ממש.

(82) ראה זח"ג עג, א. (83) ראה תניא רפ"ז. (84) ישע"י מ, ה. (85) עקב יא, יב. (86) כמ"ש ביצי"מ - בא יו"ד, ט. (87) ישע"י ס, ט. (88) ראה תו"א ר"פ וישב. ובכ"מ. (89) שם לה, יו"ד. נא, יא.

המשך ביאור למס' מגילה ליום ראשון עמ' ב

1 הדרך, שנאמר (ויקרא כו לא) 'והשמותי את סקדשיכם', ובכך שהקדים
 2 וזה שמותי ל'מקדשיכם', מלמד שקדושתן עליהם אף בשהן
 3 שומטין, ואם עלו בו עשבים, לא יתלוש אותם, כפי ענין נפש
 4 שתהא לרואיהם, שיזכרו את ימי בנינו ושהיו רגילים להתאסף
 5 שם, ויבקשו רחמים שיחזור לקדמותו.

6 **גמרא**
 7 מכיון שמשנתנו דיברה בענין קדושת בית הכנסת, מביאה הגמרא
 8 ברייתא בענין זה: תנו רבנן, פתי כנסיות אין נוהגין בהן קלות ראש,
 9 שהרי הם 'מקדש מעט' (יחזקאל יא טו), ובמקדש נאמר (ויקרא יט ל)
 10 'ומקדשי תיראו, ולכן אין אוכלין בהן ואין שותין בהן',

1 ואין נאותין [מתקשטים] פהם, ואין סמילין פהם, ואין נכנסין פהן
 2 פהפה להגן ספני החפה ובנשטים ספני הנשטים, ואין ספסידין פהן
 3 הספד של יחיד שמת. אבל קורין פהן ושניין פהן, וספסידין פהן
 4 הספד של רבים, כגון חכם שמת שמתאספים להספידו בבית גדול,
 5 ובית הכנסת ראוי לכך.
 6 הברייתא ממשיכה בענין בתי כנסיות: אמר רבי יהודה, אימתי מותר
 7 להסיר עשבים מבית כנסיות, בישובן כשמתפללים שם, אבל
 8 בחורבן, מניחין אותן ועולין פהן עשבים ולא יתלוש, ספני ענפת
 9 נפש שתהא לרואיהם [כמבואר במשנה].
 10 מקשה הגמרא: עשבים מאן דפר שפיהו – וכי תנא קמא הזכיר
 11 עשבים שרבי יהודה הוצרך לומר אימתי מותר להסירם. מיישבת
 12 הגמרא: הסודי טיחרא בברייתא, והכי קתני, וספסידין אותן –
 13 מנקים את בתי הכנסת, וספסידין אותן – משכיבים אבק שבהם על
 14 הקרקע בזילוף מים, כדי שלא יעלו פהן עשבים ויתבוזו. ואמר רבי
 15 יהודה, אימתי עושים כך, בישובן, אבל בחורבן, מניחין אותן
 16 לעלות, ואם עלו פהם עשבים לא יתלוש, ספני ענפת נפש.
 17 בענין קדושת בתי כנסיות שבבבל: אמר רבי אסי, פתי כנסיות
 18 שפכבל על הנאי הן עשוין, שהתנו בבנייתם שיוכלו להשתמש
 19 בהם, ואף על פי כן אין נוהגין פהן קלות ראש. מבררת הגמרא: וסאי
 20 יהו קלות ראש האסורה. משיבה הגמרא: היינו השבונות של חול.
 21 עונש על חישוב חשבונות בבית הכנסת: אמר רב אסי, בית הכנסת
 22 שפחשכין בו השבונות, סליגין בו את הפת. הגמרא מבינה שחובה
 23 לעשות כך, ותמדה: וכי סליגין סלקא דעתך, האם לא סני דלאו הכי
 24 – בלא הלנת המת. מיישבת הגמרא: אלא, הכוונה היא שלסוף
 25 יבוא לידי כך שילינו בו פת סגורה, שימותו בעיר מתים שאין להם
 26 קוברים.
 27 הגמרא חוזרת למבואר בברייתא לעיל. שנינו: ואין נאותין פהן.
 28 הגבלה לדין זה: אמר רבא, חכמים ותלמידיהם מותרין להתקשט
 29 בהם כבביתם, דאמר רבי יהושע בן לוי, סאי – מדוע נקרא בית
 30 המדרש 'בני רבנן', משום שהוא אכן פתח דרבנן, ומותרים לעשות
 31 בו מה שרגילים בביתם.
 32 עוד שנינו בברייתא לעיל: ואין נכנסין פהן פהפה ספני החפה
 33 ובנשטים ספני הנשטים. מבארת הגמרא: כי הא – כפי המעשה,
 34 דרכינא ורב אדא בר מתנה הו קיימי ושאלי שאילתא בלימוד
 35 סרבא, ואתא וילתא דטיטרא – זרם מים חזק וירד עליהם, ועיילי
 36 מפניו לבי בנישתא, ואמרי, האי דעיילין לבי בנישתא, לאו משום
 37 להגן מטיטרא, שזה אסור, אלא משום דשמעתא בעא צילותא
 38 פיוסא דאסתנא – שצריך ללימוד דעה צלולה כיום של רוח
 39 צפונית, ולכן נכנסנו כדי שלא יטרידו המים את דעתנו.
 40 דין נוסף בענין כניסה לבית הכנסת שלא לתפילה: אמר רבי רב
 41 אחא בריה דרבא לרב אשי, אי אצטרך ליה לאיניש לטיקרי לנברא
 42 ספי בנישתא, סאי – מה יעשה, הרי אין נכנסים אליו שלא לצורך.
 43 אמר ליה, אי צורבא סרבנן – תלמיד חכם צעיר וחריף הוא, ליכא
 44 דבר הלכתא ואחר כך יקרא לחבירו, ואי תנא משניות הוא ואינו
 45 יודע הלכות, ליכא סתניתא, ואי קרא פסוקי תורה הוא ואינו יודע
 46 אף משניות, ליכא פסוקא. ואי גם זאת לא, ליכא ליה לינוקא וילד
 47 קטן איכא לי פסוקך – פסוק שלמדת, אי נמי גישה פורתא בבית
 48 הכנסת וציקום, שגם הישיבה בו מצוה היא.
 49 המשך ביאור הברייתא לעיל. שנינו: וספסידין פהן הספד של רבים.
 50 מבררת הגמרא: היכי פטי הספידא דרבים. הגמרא מבארת: סתני

51 [הראה] רב הסדא, כגון הספידא דקאי ביה רב ששת, שהוא על
 52 אחד מבני ביתו, ורבים מתאספים לכבודו וצריך מקום גדול. וסתני
 53 רב ששת, כגון הספידא דקאי ביה רב הסדא.
 54 הספדים שהותרו בבית הכנסת מטעם זה: ופרס אספדה לכלתיה
 55 [כלתו] כבי בנישתא, ואמר לבאר זאת, משום יקרא [הכבוד] דידי
 56 ודישתא אתו כוליה עלמא להספד, ונחשב הספד של רבים ומותר.
 57 ורבי וירא ספדיה לההוא סרבנן כבי בנישתא אסר, אי משום יקרא
 58 דידי ואי משום יקרא דידיה דשתא, אתו כולי עלמא.
 59 עוד בענין הספד חכם: ריש לקיש ספדיה לההוא צורבא סרבנן
 60 מבבל, דשכיח בארעא דישראל, דהוי תני הלכתא [משניות]
 61 בעשרים וארבע שורות של תלמידים, אולם לא שימש
 62 תלמידי חכמים. ואמר ריש לקיש בהספד, ווי, הסדא ארעא דישראל
 63 נברא דכה.
 64 מעשה נוסף בענין זה: ההוא דהוי תני הלכתא וסיפרא וסיפרי
 65 ותוספתא, אך לא שימש ולא למד אצל תלמידי חכמים, ושכיב.
 66 אתו ואמרו ליה לרב נחמן, ליספדיה סר. אמר רב נחמן, היכי
 67 נספדיה, הי צנא דמלי ספרי דחסר – הרי הוא כמו סל המלא
 68 ספרים שאיננו, שהרי אינו מביין את הכתוב בספרים.
 69 הגמרא מבארת את החילוק בין מעשים אלו: תא הוי פה בין תפיסי
 70 דארעא דישראל כריש לקיש, ואף על פי כן הספיד את החכם שרק
 71 שנה ולא שימש, שסבר שגם הוא נחשב תלמיד חכם, להספיד דכבל
 72 כרב נחמן, ואף על פי כן לא הספיד למי שלא שימש, שסבר שהוא
 73 אינו נחשב תלמיד חכם.
 74 עוד מדברי ריש לקיש בענין השונה משניות בלבד: תני פהם [אבות
 75 פיא מרג], ודאשתפש פתנא – בכתר תורה, חלה – יחלופ מן העולם.
 76 תני ריש לקיש לבאר המשנה, זה הפשתפש פני ששונה הלכות –
 77 משניות פתרה של תורה, אף שלא שימש תלמידי חכמים. מאמר
 78 נוסף בענין השתמשות בלומד: ואמר עולא, לשפתש איניש פמאן
 79 דתני לעצמו ארבעה סדרי משנה, ולא לשפתש פמאן דסתני
 80 לאחרים ארבעה סדרי משנה. ודברי ריש לקיש הם כי הא – כפי
 81 המעשה, דריש לקיש הוה איל באורחא [בדרך], ומסא לעורקמא
 82 דמא [שלולית מים], אתא ההוא גברא, ארבביה לריש לקיש
 83 אכתפיה וקא סעבר ליה את המים. אמר ליה ריש לקיש, האם קרית
 84 בתורה. אמר ליה ההוא גברא, אכן קרינא. אמר לו ריש לקיש, האם
 85 אתה גם תנית משניות. אמר לו, אכן תנינא ארבעה סדרי ששנה.
 86 אמר ליה, פסלת לך ארבעה סדרי – חצבת לך ארבעה הרים, שהם
 87 ארבעת הסדרים, ופענת פר לקיש [כלומר אותן] אכתפך [בתמיהה],
 88 איני רוצה להשתמש כך, אלא שדי [השלך] את פר לקישא פמא.
 89 אמר ליה אותו אדם, אף על פי כן ניחא לי דאשמעינן – שאשמש
 90 לפר. אמר לו ריש לקיש, אי הכי, נסוד סיני הא סלתא – למד ממני
 91 דבר הלכה זה, דאמר רבי וירא, פנות ישראל הן החסידו על עצמן,
 92 שאפילו רואות טיפת דם פתדל, יושבות עליו שבעה נקיים כדין
 93 טומאת זבה גדולה' שראתה שלשה ימים רצופים.
 94 אגב שעסקו בהספד חכם השונה הלכות, מביאה הגמרא ברייתא
 95 במעלת השונה הלכות: תנא דבי אליהו הנביא, כל השונה הלכות,
 96 שהם משנה וברייתא והלכה למשה מסיני, טיבסח לו שהוא פן
 97 עולם הפא, שנאמר (חבקוק ג) 'הליכות עולם לו', אל תקרי 'הליכות'
 98 אלא 'הלכות', כלומר שהשונה הלכות עולם לו, שהוא פן עולם
 99 הבא.
 100 תנו רבנן

כל שבוע חוזרים ונשנים כל העניינים שהיו בששת ימי בראשית, שלכן אומרים בשירו של יום המזמור המתאים להתהוות שהייתה ביום זה.

משיחת כ"ה טבת, ה'תשי"ז